

Vy, milí přátelé a kamarádi, kteří budete naslouchat této vzpomínce, vězte, že bych ji nejraději sdělil osobně. Z očí do očí. Tak, jak se to má a jak to cítím. Asi by byla obšírnější, asi bych se chvílemi dojímal, asi... Možná, že některá křestní jména jsem nenapsal správně / od oné doby už uplynulo téměř 60 let/, určitě jsem nenapsal o všech, které v sobě s láskou nosím. Ke vzpomínání ostatně bude příležitost i v dalších letech a při dalších setkáních. Těším se na ně! Letošnímu jubilejnímu ročníku přeji zdar a vám všem dobré zdraví!

VZPOMÍNKA NA KUTNOHORSKÉ DIVADELNÍKY

Vzpomínání na Kutnou Horu druhé poloviny padesátých let je vzpomínkou na mé první kroky po divadelních prknech a na skvělé amatérské herce a režiséry, kteří zviditelňovali tradici Kutné Hory jako města, které se mohlo pyšnit tím, že se v něm narodil velký český divadelník Josef Kajetán Tyl.

V letech 1955-1959, o kterých podávám svědectví, byly v Kutné Hoře činné tři divadelní soubory, které uváděly ročně každý po třech až čtyřech premiérách. K tomu přibyl v roce 1956 dramatický kroužek žáků Vyšší průmyslové školy pod vedením profesorky Marie Lipské a souběžně probíhaly recitačně-divadelní aktivity jedenáctiletky. Paralelně působila také Loutková scéna pod vedením profesora Ladislava Znojenského.

Má první role v roce 1957 byla v operetě Mamzelle Nitouche. Role zanedbatelná, obsahující jediné slovo – MADAM – spojené s cvaknutím podpatků, ale pro mne zásadní, co do rozhodnutí, že světu divadla chci sloužit a chci se na něm podílet. Představení se hrálo třikrát před vyprodaným Tylovým divadlem s vynikajícím Antonínem Bojanovským jako Celestinem a hostující členkou Operety v Karlíně paní Jiřinou Marešovou jako Denisou. Velký úspěch slavil i Zdeněk Vrba v komické roli Loriotta.

Za zmínku také určitě stojí, že maskérem řady představení kutnohorských ochotníků byl známý filmový maskér z Barrandova Otakar Košťál a fotografem Mamzelky Ilja Bojanovský. Od něho mám v archivu své první divadelní fotografie.

Další divadelní inscenací byla Zeyerova pohádka Radúz a Mahulena. Ta byla dílem mladé profesorky češtiny na průmyslové škole v Kutné Hoře Marie Lipské. Soubor studentů byl rozšířen o studentky pedagogické školy a o paní Věru Toužimskou, která excelovala v roli Runy. Nyolu si zahrála sama profesorka Lipská. Radúze hrál můj starší spolužák Jarmil Brož a Mahulenu Libuše Geprtová, dcera mého profesora technologie. Já hrál roli drvoštěpa Vratka. Inscenace vzbudila ohlas a postoupila až na celostátní divadelní přehlídku do Písku. Vstup Libuše Geprtové na divadelní jeviště byl jedinečný a jí samotné také přinesl rozhodnutí věnovat se divadlu.

Ještě jedna inscenace Marie Lipské se dočkala velkého ohlasu. Byla to Jiráskova Filosofská historie. Hrál jsem Vojtěcha Vavřenu a Pannu Márinku hrála moje kamarádka a také spolurecitátorka v řadě poetických pořadů Věra Stehlíková. Vzpomínám také na pohádku Zkoušky čerta Belínka, v níž se v titulní roli představil jeden z bratrů tehdy už renomovaného

divadelního a filmového herce Rudolfa Jelínka, Honza. V pohádce jsem si zahrál svou první charakterní roli, čaroděje Čáry Felčáry. Do studentského divadelního souboru se tehdy zapojilo mnoho mých spolužáků a dodnes na tuto zkušenost rádi vzpomínají. Tito „odchovanci“ Marie Lipské pak přijali role i v slavnostním nastudování Tylových Kutnohorských havířů, se kterými jsme absolvovali nezapomenutelný zájezd za krajany do Vídně v roce 1958. Režie se ujal profesionální režisér, tehdejší ředitel Kolínského divadla a pozdější ředitel Divadla na Vinohradech Zdeněk Míka. Souběžně se pro Vídeň nastudovaly dvě aktovky Ladislava Stroupežnického Zvíkovský rarášek /v titulní roli s Libuší Geprtovou/ a Paní mincmistrová / s jedinečným a dodnes pro mne nezapomenutelným hereckým výkonem pana učitele Josefa Pospíšila v roli Mikuláše Dačického z Heslova /.

Úspěch byl obrovský a náš zážitek z možnosti vycestovat na Západ nepopsatelný. Vše kolem tohoto zájezdu by vydalo na samostatnou kapitolu. V Kutnohorských havířích jsem hrál havíře Havla a na alternaci s profesorem Jiřím Pelikánem Hynka z Vaitmile, v Paní mincmistrové Zdenka Loreckého z Elkuše.

Mé ochotnické herecké ambice byly využity i v několika pohádkách v režii Otakara Lubiny, Boh. Vaněčka, Václava Vrby a jednoho z neaktivnějších kutnohorských divadelníků té doby Jana Pospíšila. Princeznami a partnerkami v pohádkách mi byly Eva Hnízdová a slečna Vilímovská.

Zvláštní kapitolou bylo mé přátelství s paní Bertou Ohrensteinovou. Jednoho dne mi nabídla k recitaci verše svého syna, jehož jméno jsem do té doby neznal - Jiří Orten. Vybral jsem několik básniček pro Věru Stehlíkovou a pro sebe a v sálku restaurace v Sedlci jsme pořad Ortenových veršů na jaře 1958 uvedli. Paní Berta mi byla také nápomocna v klíčovém bodě mého života, kdy jsem se, ještě před maturitou, rozhodl „utéci“ k divadlu. Napsala svému synovi Zdeňkovi Ornestovi do olomouckého divadla Oldřicha Stibora a poprosila jej, aby se za mne přimluvil u konkurzu na uvolněné místo ve sboru operety téhož divadla. Zdeněk tak učinil a já po předzpívání písně Tri dny ma nahaňali, eště ma nĕdostali... jsem byl v roce 1959 přijat na místo 2.basu s měsíční gáží 750Kč. Mé štěstí a vděčnost rodině Ohrensteinů se nadá popsat.

Vzpomínám a mluvím stále o sobě... Ale těmi mými učiteli byli krom výše jmenovaných další skvělí kutnohorští divadelníci. Alois Krupička, až Smolíkovsky jímavý a citlivý charakterní herec, paní Věra Hlavatá, vynikající herečka dramatických rolí / talent po ní zdělila i její dcera Zuzka/, Jiří Samek, paní Javůrková, pan Jangl, paní Jeřábková a pan Jeřábek, paní Krausová...

a mohl bych pokračovat výčtem dlouhé řady jmen, která pro mne stále znamenají mnoho a na které se nezapomíná.

Ohlédnutí musím věnovat i divadlu loutkovému a jeho principálovi Ladislavu Znojenskému. Stali jsme se blízkými přáteli a právě jemu a Zdeňkovi Jelínkovi, kamarádu z nejbližších, vděčím za základní životní nasměrování.

Ve Staré sokolovně existovalo od roku 1920 stálé sokolské loutkové divadlo. Těsně po válce, ještě v roce 1945 dvacet mladých nadšenců scénu a hlediště zmodernizovalo, divadlo dostalo moderní světelný park a zvukovou aparaturu, nové loutky, zásobu kulís a bylo připraveno i na nejnáročnější loutkářské inscenace. Nové jeviště bylo otevřeno hrou Vojtěcha Cinybulka Ostrov splněných přání a ta byla uváděna nejen pro děti ale i pro dospělé. Loutková scéna pod vedením Ladislava Znojenského patřila od znovuotevření k našim nejúspěšnějším amatérským scénám. Hrál se čtyřikrát týdně. Počet spolupracovníků loutkárny dosáhl čísla 50. V některých hrách bylo i 25 účinkujících. Musím jmenovat alespoň některé ze stálých spolupracovníků, se kterými jsem se setkal – Karel a Květa Weidenhofferovi, pan Povolný, Zdeněk Jelínek, Bohdan Špaček, Michal Singert, Jiří Plaček, Květoslav Šlejtr, Neklan Ropek, Jaroslav Herout... K největším úspěchům „loutkárny“ patřily inscenace Radúz a Mahulena, Strakonický dudák, Andersenův Slávik a především Ze života hmyzu. Za režii všech těchto titulů je profesor Ladislav Znojenský. Byl to on, kdo několikrát ještě za okupace a potom koncem čtyřicátých let uvedl se svými studenty z Gymnázia Erbenovu Kytici. Inscenace byla opakovaně uvedena i na scéně Tylova divadla a za zmínku jistě stojí, že hudební nastudování bylo dílem někdejšího studenta Gymnázia a dnes jednoho z nejvýznamnějších světových dirigentů Jiřího Kouta.

Ladislav Znojenský, pro všechny jeho žáky a přátele LÁĎA, zemřel před 20 lety, 18. prosince 1993. Nejen vzpomínka na něho ale i na všechny obdivuhodné a divadlem posedlé kutnohoráky dnes s láskou vzpomínám. Kéž je letošní výročí Tylova divadla jen zastávkou na naší lidské pouti a kéž další a další generace nesou odkaz těch předešlých, které vlastně usilovali o totéž, o co se snažíme my. Naplnit lidské životy poznáním, krásou a láskou.

Alfred Strejček, září 2013